

Evaluatie Milieubeleidsplan 2005-2008

Gemeente Overbetuwe

Situatie Overbetuwe 2002

Elst, april 2009
Afdeling Bouwen, Wonen en Milieu
Piet Jaarsma
Theo Ahoud

Inhoudsopgave

Inleiding

- 1 Milieubeleidsplan 2005-2008**
 - 1.1 Proces totstandkoming
 - 1.2 Inhoud
- 2 Evaluatie Milieubeleidsplan 2005-2008**
 - 2.1 Werkwijze
 - 2.2 Bevindingen
- 3 Analyse en conclusies**
- 4 Aanbevelingen**

Bijlage : Bevindingen

- 1 Bedrijven
- 2 Bodem
- 3 (Afval)waterbeheer
- 4 Afval
- 5 Geluid
- 6 Luchtkwaliteit en geurbeleid
- 7 Milieucommunicatie en –voorlichting
- 8 Gemeentelijke interne milieuzorg
- 9 Groen, natuur en landschap
- 10 Klimaatbeleid
- 11 Duurzaam bouwen
- 12 Ruimtelijke ontwikkeling en milieu
- 13 Verkeer en vervoer

Inleiding

De gemeente Overbetuwe heeft in het Milieubeleidsplan 2005-2008 een passage opgenomen dat het plan na de planperiode zal worden geëvalueerd. De sectie milieu van de afdeling Bouwen, Wonen en Milieu heeft dit ter hand genomen. Het doel waarmee het MBP in 2004 is opgesteld, is het brengen van samenhang in het gemeentelijk milieubeleid waarbij een integratie plaatsvindt tussen het gemeentelijk milieubeleid en de andere beleidsterreinen. Een integraal omgevingsbeleid waarbij het beleid op het gebied van milieu, bouwen, ruimtelijke ontwikkeling en openbare werken op elkaar worden afgestemd vormde hierin een centraal thema. Met deze evaluatie wordt in beeld gebracht in hoeverre dit doel is bereikt, welke oorzaken er zijn aan te wijzen voor het eventueel niet halen van de doelstellingen, actiepunten en ambities per milieuthema uit het MBP

In deze rapportage worden de bevindingen van de evaluatie weergegeven en worden aanbevelingen gedaan voor het nieuw op te stellen Milieubeleidsplan.

Leeswijzer

In deze paragraaf geven wij aan hoe u dit evaluatierapport dient te lezen.

Positie 2002

In het jaar 2002 is bepaald in welke fase van beleidsontwikkeling en –uitvoering milieu zich binnen de afdeling BWM bevond. In dit evaluatie rapport komt dit terug als positie 2002. Het behalen van de doelstellingen en behaalde ambities wordt in de rapportage aan deze positie getoetst. De positiebepaling is gebaseerd op diverse gesprekken en interviews met medewerkers van de afdeling BWM en andere afdelingen bestaande beleids- en uitvoeringsdocumenten. Het feit dat in 2002 de positie van milieu is vastgelegd heeft een aantal consequenties voor het evalueren van het gevoerde milieubeleid. In het kort komen de consequenties op het volgende neer:

- Het opstellen van het MBP 2005-2008 had een doorlooptijd van 2,5 jaar. Hierdoor is een verschil ontstaan tussen het bepalen van de positie en de planperiode. In feite wordt met het evalueren een terugblik gegeven van 6 jaar (toetsing 2008 met 2002).
- Het MBP is ook opgesteld met de inzichten die golden in het jaar 2002. Er is toen gekozen voor een thematische aanpak waarbij per milieuthema bijvoorbeeld geluid en bodem, doelstellingen en ambities zijn opgesteld. Binnen het werkveld milieu heeft zowel bij de hogere als lagere overheden een verschuiving plaatsgevonden van een thematische aanpak naar een gebiedsgerichte aanpak om milieudoelen te realiseren. Op dit moment wordt binnen Overbetuwe ook gewerkt met Programma's waaronder het Programma Milieu die meetbare doelstellingen bevatten. Dit inzicht is bij ons aanwezig maar de evaluatie van het MBP vindt plaats met de inzichten die in 2002 bestonden.
- Een ander punt wat aandacht behoeft is dat in 2002 ook doelstellingen en ambities zijn gesteld voor bepaalde milieuthema's bijvoorbeeld Milieucommunicatie en –voorlichting. Gedurende de planperiode is het inzicht ontstaan dat deze thema's als apart thema niet meer functioneerden en een plek hebben gekregen in elk van de afzonderlijke thema's in de vorm van

communicatieparagrafen in de afzonderlijke projecten. Het opstellen van Beleid en een plan van aanpak was niet meer opportuun.

- In de periode die ligt tussen de positiebepaling en het einde van de planperiode is in wettelijk opzicht ook het een en ander veranderd. Dit heeft zoals blijkt uit de evaluatie ook invloed op het wel of niet behalen van de gestelde doelen en ambities. Voorbeelden van deze wijziging zijn het nieuwe Besluit Bodemkwaliteit, het Activiteitenbesluit en de gewijzigde regelgeving op het gebied van de luchtkwaliteit.

In hoofdstuk 1 wordt het Milieubeleidsplan 2005-2008 in hoofdlijnen besproken. Hierbij wordt ingegaan op het proces van totstandkoming, de uitgangspunten en de inhoud.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de wijze waarop de evaluatie heeft plaatsgevonden en worden de bevindingen weergegeven (evaluatie per milieuthema). Hierbij willen wij opmerken dat deze evaluatie op hoofdlijnen plaatsvindt. In bijlage 1 worden de resultaten, middelen en aanbevelingen per thema veel uitvoeriger besproken.

In hoofdstuk 3 wordt een analyse gegeven van en conclusies over het gevoerde beleid. In hoofdstuk 4 worden tenslotte aanbevelingen gedaan.

1. Milieubeleidsplan 2005-2008

1.1 Proces totstandkoming

Tijdens het proces voor het opstellen van het Milieubeleidsplan is een visiedocument ontwikkeld met daarin een aantal speerpunten voor leefbaarheid en duurzaamheid die in plan centraal staan. Deze thema's zijn:

Speerpunten Leefbaarheid: de hinderaspecten

- Geluid
- (Externe) Veiligheid
- Lucht

Speerpunten Leefbaarheid: de belevingsaspecten

- Groen in de woonkernen

Speerpunten duurzaamheid

- Klimaatbeleid
- Duurzaam inrichten van bedrijventerreinen
- Voorkomen en saneren van bodemvervuiling
- Natuur- en landschapsbehoud en ontwikkeling

Het visiedocument 'Integrale milieuvisie Overbetuwe' vormt hiermee de basis voor het milieubeleidsplan. De gemeenteraad heeft in augustus 2004 het milieubeleidsplan 2005-2008 vastgesteld.

1.2 Inhoud

In het milieubeleidsplan is per milieuthema aangegeven wat het wettelijke kader is geweest. Onder de noemer 'Huidige situatie' wordt de situatie geschetst zoals die gold voor de gemeente Overbetuwe (situatie 2002). Hier is ingezoomd op bijvoorbeeld lokaal beleid en specifieke gegevens voor het milieuthema. Bij het thema bedrijven gaat het bijvoorbeeld om het aantal bedrijven, de diverse categorieën, omvang grootte en problematiek. Het ambitieniveau geeft richting aan waarnaar de gemeente in de planperiode 2005-2008 wil streven. Door middel van het bepalen van doelstellingen wordt een nadere invulling gegeven aan het ambitieniveau. Met het ambitieniveau en de vergelijking met de beschreven 'Huidige situatie' worden de doelstellingen bepaald en de maatregelen beschreven die ertoe moeten leiden dat de doelstellingen worden gerealiseerd. Met specifieke monitoringsindicatoren kan de voortgang van de maatregelen en de doelstellingen gedurende de planperiode worden gevolgd.

Het Milieubeleidsplan is gebaseerd op een indeling per milieuthema. Voor deze benadering is gekozen omdat het milieuthema en de uitvoering binnen de gemeente voornamelijk op deze manier vorm is gegeven (thematische benadering).

2. Evaluatie Milieubeleidsplan 2005-2008

2.1 Werkwijze

Voor het evalueren van het MBP is de beschikbare informatie zoals milieujaarverslagen, beleidsplannen op specifieke terreinen (bijvoorbeeld klimaat, bodem, geluid en lucht), bestudeerd. Met deze informatie is aan de diverse vakspecialisten, van diverse afdelingen, een bijdrage gevraagd voor de evaluatie. De verkregen schriftelijke informatie is, indien nodig met hen besproken en toegelicht. Hierbij zijn de specifieke milieuthema's uit het MBP beschreven.

Bij de beschrijving is een driedeling aangehouden conform de eisen voor een goede beleidsevaluatie. De driedeling bestaat uit:

1. Zijn de doelstellingen behaald (concrete resultaten)? Waarom wel/ niet?
2. Welke middelen zijn gebruikt?
3. Aanbevelingen/ leermomenten voor de toekomst?

Vervolgens is per milieuthema gekeken in hoeverre Overbetuwe binnen de planperiode van het MBP (2005-2008) aan het na te streven ambitieniveau heeft voldaan en in welk niveau betreffende het thema heeft bereikt.

Het ambitieniveau bestond uit vier fasen. Onderstaand schema geeft hiervan een overzicht en een toelichting

Fig. 1: overzicht fasen

VOORBEELD MILIEUTHEMA			
Fase 1: ACHTERSTAND	Fase 2: BEHEERSING	Fase 3: INTEGRATIE	Fase 4: INNOVATIE
Ambitie			
Positie 2002			
Wettelijk			
Werkelijk			

Toelichting 4 fasen

1. De eerste fase wordt gekenmerkt door een situatie waarin sprake is van achterstanden in de taakuitvoering. Hierbij wordt veelal op ad hoc basis gewerkt;
2. De tweede fase wordt gekenmerkt door een situatie waarin de problemen worden beheerst en de wettelijke taken volledig worden uitgevoerd¹. De gemeente wordt hierbij getypeerd als 'volgend';
3. De derde fase wordt gekenmerkt door een situatie waarin sprake is van integratie van milieuaspecten bij andere beleidsterreinen. De houding van de gemeente wordt hierbij als 'actief' getypeerd;
4. De vierde fase betreft een fase waarin de gemeente 'voor de muziek uitloopt'. De gemeente wordt hierbij getypeerd als innovatief.

¹ Dit geldt niet voor alle taken. Er zijn taken waar geen duidelijke wettelijke verplichting geldt. In deze gevallen wordt de gemiddelde taakuitvoering van Nederlandse gemeenten als 'norm' gezien.

Bij de analyse en conclusies in hoofdstuk 4 wordt een algemene beschouwing gegeven in hoeverre met de uitvoering van het MBP aan de gestelde integrale ambities is voldaan. Er is hierbij gekeken in hoeverre het gevoerde beleid doorwerkt naar de opgenomen speerpunten voor de "Milieuvisie (onderdeel van het MBP) en hiermee naar de begrippen Leefbaarheid en Duurzaamheid. Indien de doorwerking van het gevoerde beleid beter kan zijn hiervoor (beleids)aanbevelingen voor het nieuwe MBP gedaan.

2.2 Bevindingen

In deze paragraaf wordt per milieuthema gekeken in hoeverre de gestelde ambitie is gehaald. Per thema is ook gekeken naar:

1. Zijn de doelstellingen behaald (concrete resultaten)? Waarom wel/ niet?
2. Welke middelen zijn gebruikt?
3. Aanbevelingen/ leermomenten voor de toekomst?

Bijlage 1 geeft hiervan een uitgebreid overzicht en gaat inhoudelijk in op de resultaten, gebruikte middelen en aanbevelingen.

Bedrijven:			
Fase 1: Ad hoc aandacht voor vergunningverlening handhaving. Structurele onderbezetting menskracht.	Fase 2: Alle aandacht gericht op behalen / behouden adequaat niveau van vergunningverlening. Personele capaciteit op adequaat niveau.	Fase 3: Aandacht gericht op kwalitatieve aspecten van vergunningverlening (verruimde reikwijdte, doelgroepenbeleid). De insteek verandert van reguleerder naar adviseur. Doorvoeren nieuwe AmvB's.	Fase 4: Zelfregulering van bedrijven vanzelfsprekend. Vergunning op hoofdlijnen en gekoppelde vergunningen met milieu-zorgsysteem. Contractmanagement tussen overheid en bedrijfsleven. Bedrijfs-gerichte taakuitvoering obv bedrijfsprofielen en gerichte prioriteiten.
Ambitie			
Positie 2002			
Wettelijk			
Werkelijk			

Eindconclusie

De gestelde ambitie voor het thema bedrijven (vergunningverlening en Toezicht) reikte naar fase 3. Gedurende de beleidscyclus is dit niveau behaald. Door een sterke toename van het aantal bedrijven binnen Overbetuwe en het hanteren van niet realistische uitgangspunten is een situatie ontstaan dat de capaciteit niet op adequaat niveau was. Gekozen is om prioriteiten te stellen door voornamelijk de milieubelastende bedrijven te bezoeken. Bij die bedrijven is de vergunningsituatie adequaat. Gekozen is bedrijven met een lage milieubelasting zijn niet of nauwelijks te bezoeken. Daar is de situatie niet adequaat maar de consequentie daarvan is niet bekend. Aan de hand van die bijgestelde prioriteiten wordt voldaan aan de voorwaarden van fase 2 (beheersing) en is de ambitie gehaald. Het inventariseren daarvan kan als conclusie geven dat op dit moment niet voldaan wordt aan alle voorwaarden van fase 2.

Bodem			
Fase 1: Verwerven van inzicht in bestaande bodemverontreinigingen en in actuele bronnen van bodemverontreiniging.	Fase 2: Bodembeleid heeft een structurele plaats in gemeentelijke taakuitvoering. Centraal staat: - Nieuwe verontreiniging voorkomen; - Oude verontreiniging saneren; - Vergroten inzicht via een bodemkwaliteit.	Fase 3: Er is volledig inzicht in de gehele gemeentelijke bodemkwaliteit. BOOT en Lbb afgerond. Bouwstoffenbesluit volledig geïmplementeerd. Er wordt functiegericht gesaneerd en het bodemtraject is voor de komende jaren planmatig uitgewerkt.	Fase 4: Via actief bodembeheer maakt bodembeleid integraal onderdeel uit van andere beleidsterreinen waaronder ruimtelijke ordening. Bij saneringen staat milieurendement voorop. Hergebruik van verontreinigde grond door zowel de gemeente als door derden.
Ambitie			
Positie 2002			
Wettelijk			
Werkelijk			

Eindconclusie

De gestelde ambitie voor het thema bodem reikte naar eind fase 3. Dit niveau is niet in zijn geheel gehaald als gevolg van wetswijziging. Het Bouwstoffenbesluit is niet volledig geïmplementeerd door de komst van het Besluit Bodemkwaliteit.

Afvalwaterbeheer			
Fase 1: Er is sprake van structurele achterstanden in de uitvoering van: - aanleg van riolering; - herstel en renovatie van riolering; - sanering van overstorten en vuiluitworp.	Fase 2: Er is een GRP opgesteld waarmee planmatig uitvoering wordt gegeven aan onderhoud en uitbreiding van het rioleringsstelsel. De uitvoering is gericht op het terugdringen van de vuiluitworp. Er worden op ad hoc basis waterbesparings- en hergebruikacties geïnitieerd.	Fase 3: Het aansluitingspercentage op de riolering wordt maximaal verhoogd. Integraal waterbeheer is, onder invloed van duurzaam bouwen, een belangrijk thema. Er wordt planmatig gewerkt aan waterbesparing en hergebruik bij de doelgroepen huishoudens en bedrijven.	Fase 4: Integraal waterbeheer is een sturend thema: - voor de inrichting van een nieuw te ontwikkelen gebied; - voor revitalisering van bedrijventerreinen; - voor landelijk gebied.
Ambitie			
Positie 2002			
Wettelijk			
Werkelijk			

Eindconclusie

De gestelde ambitie, eind fase 3, voor het thema (afval)waterbeheer is niet gehaald. Een saneringsvoorwaarde van fase 1 is niet gehaald. Daarnaast is er geen handavingsprogramma zodat ook niet aan alle voorwaarden van fase 2 en 3 wordt voldaan.

Afvalbeheer			
Fase 1: Afvalverwerking is in gemeentelijk beheer. De mix van inzamelsystemen is niet afgestemd. Weinig tot geen rekening met hergebruik en preventie.	Fase 2: Plan van aanpak inclusief uitvoeringsprogramma voor gescheiden inzameling van droge componenten. Gescheiden inzameling GFT. Op ad hoc basis worden projecten voor preventie en hergebruik opgezet.	Fase 3: Verdere verbetering van systeem van gescheiden inzameling. Beleid en uitvoering zijn vastgelegd in plannen en programma's.	Fase 4: Verdere uitbreiding van het systeem van gescheiden inzameling van afvalstoffen door onder meer verschillende aanbiedingsmogelijkheden. Preventie en hergebruik hebben structurele aandacht.
Ambitie			
Positie 2002			
Wettelijk			
Werkelijk			

Eindconclusie

De gestelde ambitie voor het thema afval is in zijn geheel gehaald.

Geluid			
Fase 1: Inzicht in geluidknelpunten ontbreekt. Aandacht voor oplossingen van knelpunten is ad-hoc.	Fase 2: Het geluidbeleid heeft een structurele plaats in de gemeentelijke taakuitvoering. Centraal staan het voorkomen van nieuwe knelpunten en het saneren van oude knelpunten.	Fase 3: Opstellen van geluidkwaliteitskaarten ondermeer op basis van nulsituatie.	Fase 4: Uitwerking gebiedsgericht geluidbeleid obv kwaliteitskaarten (invulling MIG). Geluid maakt integraal onderdeel uit van andere beleidsterreinen.
Ambitie			
Positie 2002			
Wettelijk²			
Werkelijk			

Eindconclusie

Binnen de planperiode van het MBP werd voor het thema geluid gestreefd om halverwege fase 4 uit te komen.

² Zoals in de inleiding aangegeven wordt de wet MIG niet meer van kracht. Wel zal de EU-Richtlijn Omgevingslawaai worden geïmplementeerd in de Wet geluidhinder. Het karakter van "MIG" blijft hierbij gehandhaafd, waardoor decentralisatie en deregulering een feit wordt. De richtlijn wordt in twee stappen (zogenaamde tranches) geïmplementeerd. Uiterlijk 18 juli 2004 zal het wetsvoorstel in werking moeten treden (implementatietermijn).

Het conceptgeluidbeleid is opgesteld met geluidskwaliteitskaarten. In het beleid wordt aandacht gevraagd voor het saneren van geluidknelpunten. Met de opgestelde geluidskarten wordt nu al voldaan aan de EU Richtlijn Omgevingslawaai (aspecten fase 3 en 4) Het beleid is echter nog niet vastgesteld.

Luchtkwaliteit en geurbeleid			
Fase 1: Inzicht in de stankknelpunten ontbreekt grotendeels. Men weet dat er knelpunten zijn, maar de omvang en aard is onbekend. De aandacht voor oplossingen is ad hoc.	Fase 2: geurbeleid heeft een structurele plaats in de gemeentelijke taakuitvoering. Centraal staat: - voorkomen van nieuwe knelpunten; - saneren van oude knelpunten; - vergroten inzicht in geurknelpunten.	Fase 3: Er is volledig inzicht in de gemeentelijke geurproblematiek (aard, omvang, bronnen). Op basis van dit inzicht is gemeentelijk geurbeleid ontwikkeld.	Fase 4: Het gemeentelijk geurbeleid is operationeel. geurbeleid maakt integraal deel uit van andere beleidsterreinen.
Ambitie			
Positie 2002			
Wettelijk			
Werkelijk			

Eindconclusie

In de ambitie voor het thema Luchtkwaliteit en geurbeleid wordt gestreefd naar het bereiken van het einde van fase 2. Aan deze ambitie is voldaan. Met het verkregen inzicht in de geurhinder van agrarische bedrijven is zelf aan een gedeelte van fase 3 voldaan.

Natuur- en milieu educatie			
Fase 1: Natuur- en milieu-educatie wordt met uitzondering van de algemeen voorlichtende activiteit niet gezien als een gemeentelijke taak (of in opdracht van de gemeente).	Fase 2: Er is beleid voor Natuur- en Milieu-educatie ontwikkeld en in uitvoering gebracht. Het beleid is gericht op basisscholen en bestaat vooral uit de component "groen" (natuur). Er is een (lokaal/regionaal) NME-voorziening.	Fase 3: Natuur- en Milieu-educatie wordt verbreed naar nieuwe doelgroepen zoals het voortgezet onderwijs. NME is ook inhoudelijk verbreed. Naast "groen" speelt ook "grijs" (milieu), "blauw" (water) en "rood" (ruimte) een rol.	Fase 4: Natuur- en Milieu-educatie wordt verder verbreed naar leefbaarheid en duurzaamheid. Niet langer staan de onderwijsvormen centraal, maar ook andere doelgroepen zoals de individuele burger, bedrijven etc.
Ambitie			
Positie 2002			
Wettelijk			
Werkelijk			

Milieuvoorlichting			
Fase 1: Milieuvoorlichting heeft geen vaste plaats in het voorlichtingsbeleid en wordt alleen op aanvraag gegeven. Ad hoc vindt er een voorlichtingsactiviteit voor een bepaalde doelgroep plaats.	Fase 2: Voorlichtingsbeleid is uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Veelal wordt aangesloten bij landelijke voorlichtingsprogramma's en vindt geen afstemming met de lokale situatie plaats.	Fase 3: Milieuvoorlichting is verbreed tot milieucommunicatie. De visie hierop is vastgelegd in een gemeentebreed communicatieplan. Natuur en milieu-educatie hebben een actieve invulling gekregen. De Lokale Agenda 21-aanpak is als overkoepelend thema benoemd.	Fase 4: De aanpak van de Lokale Agenda 21 staat centraal in de uitvoering. Sleutelwoorden zijn coproductie en dialoog tussen bestuur, ambtenaren en burgers en bedrijven / instellingen.
Ambitie			
Positie 2002			
Wettelijk			
Werkelijk			

Eindconclusie

De ambitie ten aanzien van Natuur- en milieu educatie en Milieuvoorlichting was erop gericht om in het einde van fase 2 "beheersing" terecht te komen.

Dit is niet gelukt. Voorlichting heeft in individuele situaties en projecten wel plaatsgevonden aan de hand van een communicatieparagraaf.

Gemeentelijke interne milieuzorg			
Fase 1: Ad hoc aandacht voor milieu in bedrijfsvoering. Vooral gericht op inzameling oud papier e.d. Geen structurele inzet menskracht.	Fase 2: Opstellen plan van aanpak interne milieuzorg voor afdelingen en gebouwen met hoge milieurisico's. Veelal via incidentele inzet van personeel.	Fase 3: Uitvoeren plan van aanpak voor hoge milieurisico's met aanvullingen naar de normale bedrijfsvoering. Aanzet tot monitoring eigen milieubelasting. Vergunningverlening eigen bedrijfsonderdelen op adequaat niveau.	Fase 4: Invoeren en certificeren van kwaliteit, Arbo en milieuzorg bij gemeentelijke diensten en afdelingen. Structurele monitoring. Draagvlak Milieuzorg in de taakuitvoering van de hele gemeentelijke organisatie.
Ambitie			
Positie 2002			
Wettelijk			
Werkelijk			

Eindconclusie

De gestelde ambitie voor het thema Gemeentelijke interne milieuzorg reikte naar eind fase 2. Aan die doelstelling wordt nagenoeg voldaan. Voor energiebesparing is zelfs gedeeltelijk fase 3 behaald.

Groen, natuur en recreatie				
Fase 1: Aandacht voor groen en natuur is ad-hoc., evenals het recreatief medegebruik. Ecologisch groenbeheer vindt niet plaats. Passieve betrokkenheid bij natuurontwikkelingen.	Fase 2: Onder invloed van behoud van karakteristieke waarden krijgt natuur en groen een structurele plaats in het beleid. Door groenbeheer-plan, -structuurplan en natuurvisie planmatige uitvoering ecologisch groenbeheer en natuurontwikkeling.	Fase 3: Behoud en ontwikkeling van landschappelijke waarden is geïntegreerd in ruimtelijke plannen. Naast een ecologische functie hebben groen en natuur een duidelijke recreatieve dimensie.	Fase 4: Principe 'mal-contramal' en 'groen voor rood' centraal in gebiedsontwikkeling. Burgers en instellingen medeverantwoordelijk voor groenbeheer. Recreatief gebruik afhankelijk van kwetsbaarheid en bereikbaarheid natuurgebieden is hierop aangepast.	
Ambitie				
Positie 2002				
Wettelijk				
Werkelijk				

Eindconclusie

De ambitie voor Groen, natuur en landschap was erop gericht in het begin van fase 4 terecht te komen. Aan deze randvoorwaarden is in de planperiode van het MBP nagenoeg voldaan. Een Landschapsplan wordt nog opgesteld.

Energie en Klimaat				
Fase 1: De gemeente heeft geen energiebeleid ontwikkeld. De gemeente is niet op de hoogte van haar eigen energieverbruik en de besparingsmogelijkheden.	Fase 2: De gemeente heeft eigen energiebeleid voor de relevante doelgroepen ontwikkeld. Er is inzicht in het eigen energieverbruik en deze wordt periodiek gevolgd (monitoring).	Fase 3: Uitvoeren energiebeleidsplan staat centraal: - Regelmatig overleg met de doelgroepen; - Planmatig worden acties en projecten geïnitieerd naar alle doelgroepen; - Er is inzicht in het energieverbruik van alle relevante doelgroepen (huishoudens, bedrijven).	Fase 4: Energiebesparing is een integraal onderdeel van andere beleidsterreinen: - Energie is een belangrijk thema in RO-plannen; - De gemeente levert een bijdrage aan duurzame energie; - De gemeente vervult een voorbeeldfunctie (groene stroom, zonnepanelen etc.); - Gebruik van duurzame energiebronnen vindt op grote schaal plaats.	
Ambitie				
Positie 2002				
Wettelijk				
Werkelijk				

Eindconclusie

In de planperiode was het streven erop gericht halverwege fase drie uit te komen.

Aan deze doelstelling is niet volledig voldaan. Een deel van fase 4 is behaald door een aantal projecten.

Duurzaam Bouwen				
Fase 1: Milieuaspecten spelen bij de bouwvergunning een ondergeschikte rol.	Fase 2: Onder invloed van wettelijke regelingen is de bouwverordening aangepast en wordt structureel aandacht besteed aan milieuaspecten bij bouwvergunningen.	Fase 3: DuBo verbreed van nieuwbouw naar verbouw/ renovatie. Van materiaal-gebruik naar duurzame stedelijke ontwikkeling. Convenant met afspraken met betrokkenen. Gemeente gebruikt standaard secundaire grondstoffen.	Fase 4: Structurele invulling van verbreding van duurzaam bouwen. Milieu heeft een volwaardige inbreng in stedenbouwkundige plannen (nieuwbouw en herstructurering).	
Ambitie				
Positie 2002				
Wettelijk				
Werkelijk				

Eindconclusie

Het uitkomen in het midden van fase 4 was in het MBP als ambitie gesteld. In de planperiode is geen structurele aandacht besteed aan het thema Duurzaam Bouwen. Afhankelijk van capaciteit en draagvlak zijn maatregelen doorgevoerd. De ambitie is dan ook niet gehaald.

Ruimtelijke ordening en Milieu				
Fase 1: Milieu-aspecten worden niet meegenomen in bestemmingsplannen. Veel bestemmingsplannen zijn verouderd. Handhaving van bestemmingsplannen vindt niet plaats.	Fase 2: In de eindfase van het opstellen van een bestemmingsplan spelen milieu-aspecten een rol. Daarbij gaat het vooral over het instellen van wettelijke zones. Handhaving vindt plaats volgens het 'piep-systeem'.	Fase 3: Milieu-aspecten spelen een volwaardige rol bij het opstellen van een bestemmingsplan. Naast wettelijke zones wordt meer en meer gekeken naar de inpassing van functies in de omgeving. Handhaving vindt plaats aan de hand van een uitvoeringsprogramma.	Fase 4: Integratie milieu en RO-plannen tot omgevingsplannen, met gebiedsgewijze afstemming van vraag en aanbod van wonen, werken, recreëren etc. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een 'stad en milieu'-benadering.	
Ambitie				
Positie 2002				
Wettelijk				
Werkelijk				

Eindconclusie

In het MBP was het halverwege uitkomen in fase 4 als ambitie gesteld. Deze ambitie gedeeltelijk gehaald. De handhaving vindt plaats met een uitvoeringsprogramma.

Milieuaspecten moeten in een vroegtijdig stadium worden meegenomen in Ruimtelijk plannen, fase 3. Dit is nog onvoldoende het geval.

Verkeer en vervoer				
Fase 1: Beleidsuitgangspunt is verkeersveiligheid. De aanleg van de infrastructuur wordt bepaald door de prognose over de groei van het verkeersaanbod.	Fase 2: Aandacht voor de beheersing van de verkeersstromen. Aanleg infrastructuur mede bepaald door aanwezige milieu-kwaliteiten.		Fase 3: Naast verkeersveiligheid zijn behoud en verbetering van bereikbaarheid en het terugdringen van milieu-belasting door automobilititeit centrale thema's. De verkeersmilieukaart is het belangrijkste instrument bij verkeer- en vervoersbeleid.	Fase 4: Het beleid is gericht op een leefbare, bereikbare en autoluwe stad. Mobiliteitsprofielen worden daartoe streng gehanteerd. Langzaam verkeer en openbaar vervoer zijn structuur bepalend.
Ambitie				
Positie 2002				
Wettelijk				
Werkelijk				

Eindconclusie

Het MBP had als ambitie het einde van fase 3 te bereiken.

Deze ambitie is grotendeels gehaald. Er is gekozen om per situatie de gevolgen van een verkeersmaatregel voor het milieu inzichtelijk te maken.

3. Analyse en conclusies

In hoofdstuk 2 zijn alle beleidsthema's die in het MBP staan geëvalueerd. Er is hierbij gekeken in hoeverre de gestelde doelstellingen zijn behaald, met welke middelen en zijn er aanbevelingen te geven (zie hiervoor bijlage 1).

Milieuvisie

In het MBP is een milieuvisie geformuleerd (zie hiervoor de bijlage). De milieuvisie bevat de volgende elementen/ kernkwaliteiten:

- Overbetuwe neemt de milieukwaliteiten als uitgangspunt;
- Van sectoraal naar integraal;
- Van bestaand naar gewenst;
- Aandacht voor sterke en zwakke milieukwaliteiten;
- Het benutten van kansen;
- Bedreigingen pareren; bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moet de negatieve gevolgen zoveel mogelijk worden tegengegaan.

De bovengenoemde elementen zijn in het MBP vervolgens vertaald in de begrippen leefbaarheid en duurzaamheid.

Voor beide begrippen zijn in het MBP de volgende speerpunten geformuleerd:

Speerpunten leefbaarheid

Speerpunten Leefbaarheid: de hinderaspecten

- Geluid
- (Externe) Veiligheid
- Lucht
- Groen in de woonkernen

Speerpunten duurzaamheid

Speerpunten duurzaamheid

- Klimaatbeleid
- Duurzaam inrichten van bedrijventerreinen
- Voorkomen en saneren van bodemvervuiling
- Natuur- en landschapsbehoud en ontwikkeling

De speerpunten zijn doorvertaald in de afzonderlijk te onderscheiden milieuthema's zoals ook in hoofdstuk 1 is beschreven. Gesteld kan worden dat voldaan is aan de speerpunten als de doelstellingen zijn gehaald. Er is geprobeerd een waardeoordeel over de doelstellingen te geven. Deze zijn terug te vinden in de eindconclusies van de milieuthema's (paragraaf 2.2) maken duidelijk dat Overbetuwe een gemiddeld niveau haalt van fase 2 a 3 (beheersing, integratie). Feit is dat met de beschikbare capaciteit en middelen in ieder geval de wettelijke taken zijn uitgevoerd danwel nagenoeg zijn uitgevoerd. Wettelijke taken die overigens in de beleidsperiode voor een deel zijn gewijzigd. Gemiddeld genomen kan gesteld worden dat 75-80 % van de ambities zijn gehaald. Positieve uitschieter is het thema afval. Negatieve uitschieters zijn afvalwaterbeheer, duurzaam bouwen en ruimtelijke ordening. Vanzelfsprekend wordt

wel invulling gegeven aan deze thema's. De negatieve waardering heeft dan betrekking op een beleidsmatige en integrale aanpak van vraagstukken.

De belangrijkste reden dat niet alle ambitieniveaus in zijn geheel zijn gehaald zijn de volgende:

- De doelstellingen uit het MBP zijn niet altijd SMART gesteld dwz niet altijd specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden.
- In de planperiode is de regelgeving bij een aantal milieuthema's gewijzigd waardoor doelbereiking niet mogelijk was (bv Bouwstoffenbesluit en het Activiteitenbesluit);
- Door capaciteitsgebrek is bij een aantal thema's een lagere prioriteit gehanteerd (bv Duurzaam Bouwen);
- Er was in de planperiode niet voor alle maatregelen en ambities genoeg intern draagvlak (bv energieparagraaf in ruimtelijke plannen en geluidbeleid);
- In de planperiode ontbrak een adequaat monitoringssysteem met meetbare resultaten en effecten. Het beleid is onvoldoende geschikt om effecten te meten. Een tussentijdse evaluatie die inzicht geeft in de mate waarin de afdeling BWM op koers ligt (doelbereiking) met de uitvoering van het MBP heeft niet plaatsgevonden. ;

Als eindconclusie van het MBP kan gesteld worden dat met het bereiken van 75-80 % van de gestelde ambities voor een groot gedeelte invulling is gegeven aan de begrippen Duurzaamheid en Leefbaarheid uit de Milieuvisie. Het is echter niet exact aan te geven wat precies de maatschappelijke effecten zijn van het gevoerde beleid en in welke mate Overbetuwe leefbaarder en duurzamer is geworden. De discussie over meetbare effecten wordt pas de laatste jaren gevoerd maar er ontbreken indicatoren in het MBP die dit inzicht kunnen verschaffen.

Met deze eindconclusie komen wij ook tot de aanbevelingen in de volgende paragraaf.

4. Aanbevelingen

Bij de evaluatie van de thema's is de evaluatie van de doelstellingen per thema een aanbeveling gedaan voor zover dat mogelijk is. In deze paragraaf wordt meer ingegaan op aanbevelingen op hoofdlijnen van het gevoerde beleid.

Rekening houdend met het bovenstaande kunnen de volgende aanbevelingen worden gedaan:

1. de in het MBP opgenomen doelstellingen en actiepunten zijn niet altijd SMART geformuleerd dwz niet altijd specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden. In het nieuwe op te stellen MBP moeten de doelstellingen en actiepunten SMART vertaald worden;
2. in de milieuvisie zijn de begrippen leefbaarheid en duurzaamheid opgenomen. Dit is op zichzelf goed. De vertaling hiervan naar doelstellingen en actie is niet SMART. Het is onduidelijk wat de maatschappelijke effecten van het gevoerde beleid zijn en in welke mate deze doorwerken naar de begrippen leefbaarheid en duurzaamheid. De vertaling van visie naar doelstellingen en actiepunten moet SMART vertaald worden;
3. Bij het gebiedsgericht werken aan milieu wordt gekeken naar de kwaliteiten van een gebied en kunnen kansen die zich voordoen zoals bijvoorbeeld het opwekken van duurzame energie of het verhogen van de biodiversiteit, worden benut. Milieu kan op deze manier een goede bijdrage leveren aan het behalen van een goede leef(omgevings)kwaliteit. In het nieuwe MBP moet invulling gegeven worden aan kwaliteiten en kansen van het gebied. Deze moeten structureel en integraal geborgd worden in ruimtelijke plannen;
4. In het MBP is het begrip milieukwaliteit opgenomen. Er ontbreekt een definiëring van dit begrip. Ook is het niet duidelijk wat de mening van de inwoners van Overbetuwe van de gewenste of na te streven milieukwaliteit. In het nieuwe MBP zal in samenspraak met inwoners een definitie en invulling gegeven worden aan het begrip milieukwaliteit;;
5. In de afgelopen planperiode is te weinig aandacht besteed aan de fase van monitoring, tussentijdse evaluatie en het eventueel bijstellen van het gevoerde beleid. In het nieuwe MBP zullen heldere prestatie-indicatoren die de beleidseffecten inzichtelijk maken, vastgesteld moeten worden;

Tot slot

Het MBP heeft ons geleerd dat we nog duidelijker moeten zijn in de milieuvisie, de vertaling naar speerpunten, doelstellingen, actiepunten en meetbare effecten. Belangrijk is ook dat het MBP een duidelijker plaats krijgt in Ruimtelijke Ordening. Ruimtelijke Ordening biedt de mogelijkheid doelstellingen te verwezenlijken voor gebieden die ontwikkeld worden. Door vanuit milieu het gebied te analyseren en op basis van het MBP en de themagerichte beleidskaders een milieuperspectief te definiëren ontstaat een integrale benadering van ruimtelijke plannen waarin de milieukansen van dat gebied zijn opgenomen. Een en ander zal bijdragen aan de duurzaamheid, ecologie en de milieuhygiëne van het gebied.